

UNA CARTOGRAFIA LITERÀRIA

Antoni Ferrer
Poeta

Aquesta asseveració de Francesc Calafat al llibre que comentem és, per desgràcia, pertinençament certa siga quin siga el gènere que cultiven els nostres escriptors. Enfront d'aquest estat de coses, Calafat traça una rigorosa i ordenada cartografia del que les nostres lletres han donat de si, al País Valencià sobretot, i entre 1990 i 2008; són dos decennis que ell mateix ha anat resseguint amb els seus treballs crítics en diversos mitjans i fòrums. L'autor deixa ben clara, en aplegar-los, la seua intenció: «...remirar (...) alguns dels afanyos i de les propostes dels nostres autors (i) quina visió literària han pintat (...) del món que ens ha tocat viure». L'ampli conjunt de textos seleccionats, seixanta-dos, s'estructura en cinc seccions, la primera de les quals –una doble i interessant aproximació al sentit de la creació literària i de la lectura, i a la contemplació de les arts plàstiques– constitueix una mena de pòrtic que obri al lector els *mapes* que són les seccions III, IV i V. La segona –l'actualitat, ací, dels clàssics antics i moderns– és, d'alguna manera el fons marítim d'on naix aquest petit arxipèlag nostre: un *Mare Nostrum* dins del qual han nascut i han anat creixent els nostres autors. Calafat en deixa assentada, bé que amb matisos, la connexió no sols amb March o Corella, sinó també amb altres clàssics europeus d'abans i d'ara. Les seccions III i IV, les més extenses i dedicades a la narrativa i a la poesia, comencen de manera semblant: amb una panoràmica que abasta des de l'estat de la llengua i la societat valenciana als inicis del període estudiat fins a l'evolució, orientacions i temàtiques que cada gènere presenta. Igualment, una i altra secció es despleguen, tot seguit, en un ampli ventall de textos sobre obres i autors concrets –bàsicament, una trentena

na llarga en narrativa i una quinzena en poesia–, per tal d'exemplificar amb més detall les evolucions i tendències esbossades. Dins la narrativa, destaca des de la persistència de la mirada cap al passat (novel·la històrica, acostament a la Guerra Civil i als seus preludis i conseqüències) fins a la deriva cap a la realitat, més urbana i més problemàtica, de la València actual, o a l'auge de la «narrativa del jo» (diararis, viatges...) o a la consolidació del relat breu, a més d'alçar acta de l'escassa però prometedora incorporació de la dona al cultiu de la novel·la. En la poesia, i dins la relativa però problemàtica «cultura de la normalitat» (aconseguida des de la tensió entre la necessària immersió en la tradició pròpia i la no menys vital connexió amb la modernitat literària), valora l'evolució cap a la integració d'altres cultures, la indagació introspectiva, el posicionament moral i cívic, i, fins i tot, una certa consolidació entre nosaltres de l'anomenada «poesia metafísica». «Un arc ben generós –conclou Calafat– de direccions estètiques». Pel que fa a l'assaig, de què s'ocupa la secció V del llibre –l'última i, segons crec, la més excessivament breu–, i a partir del que ha suposat Joan Fuster com a impuls fundacional d'aquest gènere en el nostre temps, Calafat es centra en l'exposició –des del record de Josep Iborra– de l'obra de quatre dels nostres autors (Sòria, Muñoz, Alonso i Mira) que, al seu parer, més estan actualitzant l'exercici d'autoconsciència literària, el rigor intel·lectual i la preocupació cívica i cultural amb què l'escriptor de Sueca va intentar repensar la nostra societat.

El llibre, ben agraït de llegir –tant, que encara en demanem més–, es tanca amb un complet índex de noms: complida mostra del minuciós treball *cartogràfic* que ens ofereix Calafat. Paga la pena, encara que no la pague la rebordonada *cultura oficial* d'aquest pobre País Valencià.

«Els escriptors valencians que s'expressen en català són invisibles per a la cultura oficial del País Valencià»

Títol: *Països de paper (Notes sobre literatura)*
Autor: Francesc Calafat
Editorial: Afers
Any: 2013

